

בעל העקידה

מתורתו של רבינו רבי יצחק עדאמה זיע"א

מחבר ספר "עקידת יצחק"

גיליון ל"ד – פרשת נשא תשפ"ו

מהדורת א"ל

פרשת נזיר כנגד ארבע הדרכים הרעות שיש לאדם להזהר מהם

'חמץ' יין וחמץ שחר לא ישתה' כנגד מי שיש לו גדרים והנהגות אבל הם מקולקלים בדומה לחומץ שהוא יין מקולקל. ג. 'וכל משרת ענבים לא ישתה' כנגד ערוב הדעת בהבנת התורה והעניינים הרחניים המופשטים עם הגשמיים, בדומה למשרת ענבים שמערב לחם המותר באכילה לנזיר עם יין שאסור לו באכילה. ד. 'וענבים לחים יבשים לא יאכל' כנגד מחשבות הכפירה, ש'ענבים' ביחס ל'יין' הם כמחשבה ביחס למעשה, שכשם שהמעשה הוא תוצאה מהמחשבה, כך היין יוצא מהענבים, ו'ענבים לחים' הם משל למחשבות הקרובות לצאת אל הפועל, כמו ענבים לחים מלאים בייין, שדפיקה מועטה תוציא מהם יין, ו'ענבים יבשים' הם מחשבות רחוקות, שמכל אלו המחשבות על האדם להזהר ולהישמר.

לאחר מכן מפרטת התורה ומזכירה ארבע פעמים את הלשון 'כל ימי', להורות שבכל תקופה מחיי האדם עליו להישמר מהדרך המתאימה לאותו הגיל. בתחילה אמר, 'כל ימי נזיר מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל' להרחיקו מרוח השטות והבלבול המורגל לבא מימי הנערות, מחמת יין שכרות הטבע ורתיחתו. ו'מחרצנים ועד זג' הכוונה להזהיר על המעשים הנסתרים והמעשים הנגלים. הפסוק השני הוא 'כל ימי נזיר נזיר תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר לה' קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו, לזרזו ולהודיעו שאין די בקביעת כללים כל שהם, אלא הוא צריך לקבוע כללים מתוקנים ומעולים בדוגמת השער שצומח על ראשו שהם מתולתלים ומסודרים.

הפסוק השלישי הוא, 'כל ימי הזיר לה' על נפש מת לא יבא' וגו', להורות, שלא ישתף את ענייני הנפש עם ענייני הגוף, ולא יטמא במחשבות כשרואה במיתת אביו ואמו ויתר קרוביו, אלא יזכור שנזיר אלהיו על ראשו והוא נשמת החיים השכלית אשר נפח ה' באפיו, שהיא נשאת נצחית לעד. והפסוק הרביעי הוא 'כל ימי נזיר קדוש הוא לה', והוא כנגד שלמות הדעת ואמיתות האמונה, שהיא עיקר הכל ותכליתו, כמו שנאמר (חבקוק ב ד) 'וְצַדִּיק בְּאַמוּנָתוֹ יִחְיֶה'.

עקידת יצחק שער עג

מאכל מותר למאכל אסור, אין לו הבדל בין ממון השייך לו לממון השייך לאחרים, דרך זו שאין בה שום רסן והגבלה, בודאות מביאה היא לידי חטאים חמורים. ב. שיש לו הגבלות וסייגים, אבל הם משובשים, וכך הם נמוסי ההנהגות שיש באומות העולם, וממין זה היה חטאת סדום ועמורה, שקבעו לעצמם חוקים ומשפטים רשעים. ג. שעוסק בתורה ובחכמתה, אבל מהלך בה אחר סברות ליבו, ואינו מקבל את דברי החכמים והדברים שקיבלו במסורת עד משה מסיני, ומערב בה דעות וסברות שגויות, שמשוה עניינים רוחניים מופשטים לעניינים גשמיים חומריים, וממין זה היה חטא הצדוקים והבייתוסים. ד. שיבוש הדעת והמחשבה בכפירה בה' יתברך, הן כפירה במציאותו וייחודו, הן כפירה בהשגחתו, והם המינים והאפיקורסים.

ארבע דרכים אלו רגילים לבא אל האדם שאינו שומר על עצמו כראוי, כפי הסדר הזה במשך שנות ימי חייו, בתחילה סמוך ללידתו ובמשך ימי הנעורים, מתגברת על האדם התאוה לעשות מעשים בלא לשים לפניו גבולות וגדרים, לאחר מכן כשרואה את חורבן מעשיו, הוא מבין שהוא חייב להציב לעצמו סייגים וכללים, אבל עדיין הוא יכול לבחור לעצמו כללי הנהגה משובשים, לאחר מכן הוא נכנס ללמוד את התורה, אולם עדיין הוא עלול ללמוד בשיבוש הדעת, ולאחר מכן בימי הזקנה הוא צריך לשמור על עצמו שלא יטעה ויכפור בענייני אמונה בה' יתברך.

על פי זה יבוארו היטב לשונות הפסוקים בפרשה זו. בתחילה הקדימה התורה את ענין איסור שתיית היין והשכר, שהיין והשכר הם סמל ודוגמא לשבוס המעשים ובלבול הדעות, שעל הנזיר להישמר מעניינים אלו ביותר, אבל כוונת התורה לרמוז בזה לכל אדם בעל שכל, שידע מהם הדרכים שעליו להישמר מהם כדי להצליח ללכת בדרך הישרה.

ופירטה התורה בענין שתיית היין והשכר ארבע עניינים כנגד ארבע הדרכים הללו: א. 'ממין ושכר יזיר' כנגד מי שאין לו גדרות וסייגים כלל, ששתיית יין ושכר חזקים שאין מעורב בהם מים כלל, הם גורמים לבלבול הדעת והמעשים, שאין השכור מבחין בין מותר לאסור, ואין לו שום גדר המונע בעדו מלעשות ככל העולה על רוחו. ב.

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נזיר להזיר לה'. ממין ושכר יזיר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל. כל ימי נזרו מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל. כל ימי נזיר נזיר תער לא יעבור על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר לה' קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו. כל ימי הזיר לה' על נפש מת לא יבא. לאביו ולאמו לא יאחז ואלאחתו לא יטמא להם במתם כי נזיר אלהיו על ראשו. כל ימי נזרו קדוש הוא לה' (במדבר ו, ב-ח)

פרשה זו עוסקת בדיני הנזיר, שנדר להיות נזיר לה', שמחויב הוא להישמר בשלשת הדברים הכלולים בדיני הנזירות, איסור אכילת ושתיית ענבים ויין, איסור גילוח שערות ראשו, ואיסור להיטמא למתים.

ויש לשאול שתי שאלות בלשונות פסוקי הפרשה:

א. מדוע פירטה התורה את איסור אכילת הענבים ושתיית היין לארבעה חלקים: א. 'ממין ושכר יזיר'. ב. 'חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה'. ג. 'כל משרת ענבים לא יאכל'. ד. 'ענבים לחים ויבשים לא יאכל'. והרי לכאורה היה די במה שכללה התורה בפסוק שלאחר מכן 'מכל אשר יעשה מגפן היין מחרצנים ועד זג לא יאכל'.

ב. מדוע כשפירטה התורה את כלל האזהרות המוטלות על הנזיר, חזרה והזכירה ארבע פעמים שהאיסור הוא 'כל ימי נזרו', 'כל ימי נזיר נזיר תער לא יעבור על ראשו' וגו', 'כל ימי הזיר לה' על נפש מת לא יבא', וסיימה 'כל ימי נזיר קדוש הוא לה', ולכאורה היה די אם היתה אומרת פעם אחת 'כל ימי נזרו', ולאחר מכן מונה את כל האיסורים, והיה מובן שכל האיסורים הללו נוהגים כל ימי נזרו, ולשם מה חזרה התורה ארבע פעמים על תיבות אלו.

נראה לבאר, שכוונת התורה בפרשה זו ללמד את ישראל, שיש ארבע דרכים רעות ומפורסמות, המרחיקות את האדם מהשלימות, ועל האדם לדעת ולהכיר מה הן הדרכים הללו, כדי שידע כיצד לשמור את עצמו מללכת בהן.

ארבע הדרכים הרעות הן: א. מי שאינו יודע להבדיל בין דבר לדבר, אין לו חילוק בין